

Fiberglas-afscheiding legt koeien recht

Een flexibele fiberglas stok kan prima dienst doen als boxafscheiding. Het netwerk Strategisch Bouwen en drie regionale praktijkcentra willen er ervaring mee opdoen. De prijs is lager dan van een gangbare metalen boxafscheiding.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

Koeien hebben de ruimte in een ligboxenstal. Toch bezeren ze zich regelmatig aan de afscheidingen tussen de ligboxen. Hoewel fabrikanten die zoveel mogelijk koelvriendelijk maken, zodat de dieren veel bewegingsruimte krijgen bij het liggen en het staan, ervaren ze de metalen afscheiding nog steeds als een obstakel. De afscheiding helemaal achterwege laten, is niet de oplossing. Koeien gaan dan dwars op de ligplaatsen liggen en mesten in hun lig-

bed, wat erg vuile dieren oplevert. Het Lagekostenbedrijf op de Waiboerhoeve in Lelystad voerde al eens proeven uit met een horizontaal aan kettingen opgehangen afscheiding van polypropyleenbuizen. Hoewel die zacht en flexibel zijn en dus meegeven zodra een koe er tegen aan komt, mestten de dieren nog steeds in hun ligplaatsen. Landbouwmachinedealer Robert J. Komro uit Durand, in de Amerikaanse staat Wisconsin, bedacht een andere oplossing; een boxafscheiding van

fiberglasstokken. Komro vroeg vorig jaar een patent aan op zijn vinding en verkoopt de afscheidingen ondertussen aan Amerikaanse melkveehouders.

▪ Houders

ASG'er Paul Galama, begeleider van het netwerk Strategisch Bouwen zag de boxafscheidingen tijdens een studiereis naar de Verenigde Staten, bestelde er samen met een Israelische architect 100 en liet ze met het vliegtuig overkomen. Van

De fiberglasstokken schuiven in een kunststof buis en worden met een dop afgesloten. Het zorgt voorkomt dat de koeien in aanraking komen met de scherpe randen van de buizen.

De galvaniseerde houders worden op de vlakke betonnen vloer geschroefd.

de verbazend eenvoudige afscheidingen zijn er nu 26 te vinden in de droge koeien- en jongveeststal van Berend Jan Wilms, melkveehouder in het Drentse Schoonebeek en deelnemer van het kennisnetwerk. De veehouder verving de helft van de pootloze ligboxafscheidingen aan een kant van de 1+1-rijige stal door de Amerikaanse fiberglasstokken. Nog twee andere veehouders uit het netwerk zullen de afscheiding ook uitproberen. De harde maar flexibele stokken, in lengten van 6,7 en 8 voet (1,0, 2,13 en 2,43 m) worden onder een hoek van dertig graden met de grond gemonteerd. In de Verenigde Staten gebruiken de veehouders een betonnen brisketboard waarop ze een kleine metalen houder monteren en daar de buizen insteken. Wilms heeft geen betonnen brisketboard in de stal en liet daarom houders lassen en galvaniseren. Die houders worden direct op de betonnen vloer van de ligbox gemonteerd. Het brengt het begin van de stok 20 cm boven de grond. Aan het eind van de buis, dat zich 25 cm binnen de boxrand bevindt, heeft hij een hoogte van 85 cm.

▪ Kettingen

Om de fiberglasstang is een witte pvc-buis geschoven die wordt afgesloten met een zachte kunststofdop. De buis moet ervoor zorgen dat in geval van breuk de koe niet in aanraking komt met de splinters van de fiberglasstok, terwijl de dop voorkomt dat de dieren zich bezeren aan de scherpe randen van de stok. Wilms monteerde een knieboom voorin de box, maar er is geen vaste schoftboom. In plaats daarvan monteerde de veehouder voor in de box op 1,20 meter hoogte, een metalen gegalvaniseerde buis. Die hangt aan kettingen en heeft dus dezelfde functie als de gangbare schoftboom. Ze voorkomt dat het dier te ver naar voren in de box ligt, maar geeft wel mee zodra de koe tegen de buis aan komt.

▪ Verzwakt

De koeien blijken graag in de 1,70 m lange en 1,10 m brede box te liggen. Ze verkiezen de ligboxen boven de boxen met gangbare afscheidingen. Ze liggen ook recht in de box en bevullen hun ligplaats bijna niet. Wel brak een vaars een van de buizen toen zij dwars in de box en op een buis ging liggen. Wilms wijt dat aan een verkeerde montage van de stok. "Ik heb hem in de houder vastgezet met een bout nadat ik een gat heb geboord in de stok. Dat heeft de hele stok verzwakt." De stok moest vastgezet worden omdat de houder niet de juiste diameter heeft. Wilms heeft de 2 mm ruimte tussen de buis en houder daarom opgevuld met een aluminiumstrip en het geheel ook nog eens vastgezet met een bout.

▪ Prijs

Hoewel het vervoer per vliegtuig uit de Verenigde Staten de staven duur maakte, is de totale prijs, inclusief houder en metalen schoftboom 100 euro. Net iets minder dan de prijs van een gangbare afscheiding. Bij productie van de stokken in Europa of transport over zee en serieproductie van de houders zou die aanschafprijs flink kunnen dalen, meent Wilms. Ondertussen zijn de eerste glasfiber afscheidingen ook op de melkveebedrijven van de praktijkcentra in Zegveld en Heino geplaatst. De komende maanden houden onderzoekers van de Animal Sciences Group het liggedrag van de koeien in de gaten. De ervaringen zijn in het januari-nummer van Veehouderij Techniek te lezen. ■

Netwerkdeelnemers: 'Simpelheid ten top'

"Een mooi idee", noemt Cor den Hartog, melkveehouder in Scherpenzeel, de fiberglas-boxafscheiding. "Ik ben wel benieuwd of kleine koetjes er niet onderdoor lopen of draaien. Maar goed, als hij maar doorloopt is het niet zo erg."

Jan Pot, melkveehouder in Heemerveen ziet de boxafscheiding wel zitten. "Het is de simpelheid ten top. Daar hou ik van. Maar met die afscheiding alleen ben je er niet. Je moet een koe heel veel ruimte geven. Vooral naar voren."